

HIREK

0000

A játékonyság kulisszatitkaiból.

(Saját tudósítónktól.) Szegedet, a fénylő álmok szép, ragyogó városát mindig úgy ismerem, mint amely város szereti a specialitásokat. A szegedi paprika és szegedi halászlé, halpaprikás országszerete ismert specialitása Szegednek. Az itteni kávéházakban ismertem meg a kevésbé ismert specialitást, a tojást tornával és a töltött cigarettákat. Nem úgy hozom fel mindezt, mint ami büne lenne Szegednek; ellenkezőleg. Jó mind és egy része (a cigaretta célzok, amelyből itt, habár jobb, mint a trafikecigaretta, ötöt adnak 20 fillérért, míg a trafikecigaretta 5 fillér darabja a legjobb esetben) gazdaságos is. Csütörtökön aztán megismertem egy újabb szegedi specialitást: a szegedi játékonyságot.

Bocsánat, ezzel nem azt akarom mondani, mintha a játékonyságot csak Szegeden ismernek; ismerik biz' ezt mindenütt, de Szegeden, a specialitások városában ezt is speciálisan. Az idegennek, mint én, aki vajmi keveset ismerék még Szegedből, ez nagyon feltűnő és talán éppen ezért vettem észre ezt az előttem új szegedi specialitást, amely semmiesetre és távolról sem oly jó, mint a halpaprikás, tojás tornával vagy a cigaretta, sőt még szépnek sem tudom mondani. Lehet, hogy ennek is idegen létem az oka; ha így van, előre bocsánatot kérek a következő pár sorért.

Csütörtökön valami játékonysági ülés volt. Egy országoserte ismert játékonysági egyesület helyi választmánya ülésezett. Távolról mindig tiszteltem ezt az egyesületet; istenem, nagyon sok és nagyon szép munkákat végzett el a háború ideje alatt; tényleg megérdemli az elismerést, üdvözlést, amit kapott. Sok sebesült hős áldó imája kíséri és emlékezik meg róla és a csütörtökön tárgyalt akció is méltó volt azokhoz az akciókhoz, amelyekkel oly sok elismerést aratott a háború ideje alatt. Kedves volt és szép volt és megindító és felemelő volt a tárgyalás; istenem, pénzt akartak az emberektől ahoz, hogy segíthessenek azokon, akik rászorultak arra. Aztán, amikor legünnepélyesebb volt a hangulat, mikor megelegedetten verték a szívek: most sikerült ismét olyan tettet végrehajtani, ami sok-sok könnyt szárít fel a szenvedők arcáról, akkor élesen, bánatban jött egy hang, az üzleti számítás rideg, kemény hangja a játékonyság puha, meleg hangja mellett: — Megérdemlik, megérdemeljük, hogy szerepeljünk, hiszen mi csináltuk meg, a mi eszménk volt és sokat fáradoztunk az érdekében. A kitüntetés nem hagyjuk másnak!

Csak ennyi történt. Talán fokozva egy kicsit, mert vihart támasztott, de resteltem, szégyellem leírni. Ennyi történt. Született egy eszme, szép, nemes, ragyogó. Az emberek, lapok az elismerés zászlóját meghajlítva üdvözölték, hiszen az emberek meg tudják ítélni, mi szép, mi nem, mit illet elismerés, mit nem. Aztán megvalósult az eszme és mint a színházban, a hatásos, szép jelenet után, a függöny elé akartak állni a szerzők, mert nem az önmaguk és emberek gyönyörködtetésére készítették a szép, szép darabot, hanem a közönség elismeréséért, tapsáért. Ennyi történt. Mert szép a játékonyság, de szebb a taps, és enélkül a játékonyság sem ér valami sokat.

Néhány héttel ezelőtt, mindegy, hogy hol, irtam egy cikket három nőről, akik neveiket eltítkolva száritgatták a könnyeket és akik összetett kezekkel kértek, kiméljem meg nevüket a nyilvánosságtól, mert nekik a balkezüik sem akarja tudni, mit csinál a jobb és minden örömeiket megrontaná a tudat, hogy az emberek most bámulják, csudálják őket. Hiszen nem azért teszik. Megirtam a cikkem nevük nélkül és alája irtam: Ecce homo.

Most, az első pillanatban, úgy éreztem, a kemény szavak követ kell dobálnom az olyan játékonyságokra, akik a szerző szerepét kívánják játszani még a legszentebb emberi tetteknél

is. De eszembe jutott az első cikkem. Talán jobb lesz ez alá is az első cikk alá irt két szó: — Ecce homo. (s. j.)

— **A trónörökösár Budapesten.** Budapestről jelentik: A trónörökös péntek reggel a rákosi gyakorlótéren a lovascsapatok fölött tartott diszszemlét. A fővárosban időző kivonult lovascsapatokat egy óriási oszlopban a rákosi gyakorlótéren keresztbe állították fel. Az oszlop jobbszárnyán foglalt helyet a katonazenekar, és egymás után következtek a tüzérségi tartalékos tiszti iskolák növendékei. A kivonult csapatok felett Horchler Henrik ezredes, budapesti tüzérségi felügyelő parancsnokolt. A tábornoki kar gróf Marenzi Ferenc gyalogsági tábornok vezetésével szintén kivonult a diszszemlére, amelyhez nagyobb számú közönséget bocsátottak be. Nyolc órakor érkezett meg automobilon a trónörökös. A Fehérúton, közvetlenül a gyakorlótér sarkánál a trónörökös lóra ült és a Gotthalte hangjai mellett vágatott a felállított csapatok felé. Horchler Henrik ezredes a trónörökös elé vágatott és jelentést tett neki, aki azután a tábornokok kíséretében ellovagolt az arevonali előtt. A szemle után a csapatok előtt összegyűjtötte a trónörökös a kivonult tiszteket és a csapatoknak az ellenség előtt vitéz magatartásukért kitüntetett legénységet és körülbelül egy óra hosszáig cercelet tartott. Megszólította az egyes tiszteket, a kitüntetett legénységgel is beszélt, mindenkinek volt egy szíves szava. Főképpen az iránt érdeklődött, hol szerezték a kitüntetést és egyesekkel, akikkel már többször találkozott, hosszabban elbeszélgetett. A cercele után ismét a Gotthalte-t játszotta a zenekar, majd a trónörökös magához kérette gróf Marenzi gyalogsági tábornokot és megparancsolta neki, hogy a csapatok vonuljanak el előtte. A közönség számára fentartott hely előtt állott fel a trónörökös kíséretével. A diszfelvonulás festői látványt nyújtott. Az elvonulás után a trónörökös egyenkint kezét fogott a tábornokokkal, azután autóba ült és a közönség lelkes ünneplése közt visszatért a várba. Délután a főhercegi pár kirándult Gödöllőre.

— **Személni híre.** Dr. Cicatricis Lajos főispán Szegedre érkezett.

— **Kitüntetett 46-os tisztek.** A hiv talos lap pénteki száma közli a következő kitüntetések: Öfelsége legkegyelmesebben elrendeltem méltóztatott, hogy legfelsőbb elismerése Poleczky Pál és Rampel József 46-os századosoknak és Barkász Ernő 46-os tartalékos hadnagynak tudtul adassék.

— **A trónörökös és a hős szakaszvezető.** Budapestről jelentik: Zita főhercegasszony, amikor tegnap délelőtt meglátogatta a Zita-kónházat, meglátott ott egy Gregorics nevű szakaszvezetőt, aki a haretéren már négy kitüntetést kapott. Ott diszelt a mellén az arany vitézségi érem, az első s a második osztályú ezüst vitézségi érem s a bronzérem. A főhercegasszony élénken érdeklődött a vitéz katona iránt s amikor visszatért a Várba, elbeszélte a trónörökösnek Gregorics négy kitüntetését. A trónörökös érdeklődését annyira felkeltette a vitéz katona, hogy pénteken reggel első dolga volt kiadni a parancsot, hogy vigyék fel hozzá a Várba a négyszeresen kitüntetett szakaszvezetőt. Délelőtt tíz órakor udvari hintó ment a szakaszvezetőért a kaszárnyába, s felvitte a Várba, a trónörökös elé. A trónörökös, mibelyt visszatért a rákosi gyakorlótéren megtartott szemléről, rögtön fogadta a vitéz szakaszvezetőt és sokáig barátságosan elbeszélgetett vele.

— **Az ujszegedi hidvámnál.** Nagy tisztességet és becsületet vivott ki nevének és foglalkozásának ebben a vérrel teljes világháborúban a magyar paraszt. Anélkül, hogy el akarnók dönteni Ujlaki Antal ujságíró barátunk vitáját, amelyet Rákosi Jenő ellen indított a „paraszt“ megnevezést illetően, meg kell állapítanunk, hogy legkiválóbb hadvezéreink a

legmagasabb elragadtatás hangján nyilatkoztak a mi paraszti véreinkről, akik rettentő és halálfélelmet nem ismerő bátorságukkal az egész világ bámulatát vívták ki. S míg a férfiak haremzón kapaszkodtak bele a világ kerékének a forgásába, addig asszonyaik és leányaik itthon végzik a férfimunkát s így mindenkinek elismerésére méltók ők is. Annál nagyobb megbotránkozást keltett az a kínos jelenet, a mely péntek délben egy óra körül játszódott le az ujszegedi hidvámnál és amelynek szereplői: az ujszegedi hidvám őre, két dinnyés szekeret hajtó parasztasszony és egy kocsis. Nézői: egy előkelő hölgyesoprt és egy-két ur. A vámnál lejt tudvalevően legjobban a hid és így még markos férfikocsinak is munkát ad a lovakat úgy fogni, hogy a megrakott kocsi hátra ne gördüljön. Elképzeltető tehát, micsoda kín és csaknem lehetetlen vállalkozás ez egy gyöngye kezű és karu asszonyra nézve. Az említett két asszony közül az egyik sehogysem volt képes a lejtős helyen megállásra birni a kocsiját. Végre nagy kinlódás után mégis csak sikerült. De csak egy pillanatra. Mert már a következő pillanatban vissza- és belegördült a kocsi az utána álló két, szintén dinnyés szekérbe. Jó szerencse, hogy nem ép akkor jött még ráadásul a villamos is. Meglehetősen ügyes mesterkedéssel és az egyik hátulso kocsi férfikocsisának segítségével nagynehezen sikerült az asszonynak kocsijával kikeveredni. Annyi azonban már nem telt az asszony ügyességétől, hogy pont a hidvámmal szemben tudja megállítani vámlerovás céljából a kocsiját. 15—20 lépéssel arrébb, a hidnak már kevésbé lejtős részén állott meg a kocsi, nem is annyira az asszony akaratából, mint inkább azért, mert ha asszonykocsis kezében a gyeplő, a lónak is van beleszólása. Mindezt hidegen és ridegen végignézte a hidvámőr és az Istennek se tett volna egy lépést is, hogy a kinlódó asszonynak, aki bizonyára nem jukkerkedésből kocsiskodik, segítségére legyen. Hiába kérte az asszony, hogy vigye neki oda a hidvámbarcát. Nem. Rendületlenül és mozdulatlanul ott maradt helyben és a világért sem ment volna le egy lépést is a gyalogjáróról. A villamosra ott várakozó hölgyek és urak is hasztalan nógatták a hidvám büszke órét egy kis emberségre. Nem és nem! Az asszonynak le kellett szállania, lovait és kocsiját magára hagynia — szerencsére még mindig nem jött a villamos — és a hidvámot a vámörnek helybe vinnie. A kivételes és nehéz viszonyokra való tekintettel felhívjuk a város hatóságát, hogy oktassák ki ezt a vámőr urat egy kis emberségre legalább azon asszonyokkal szemben, akiknek azért kell erejükön felüli munkára vállalkozniok, mert — férjük a háborúban van.

— **Fémátvevő központ Szegeden.** A kormány rendeletben értesítette a várost, hogy az országot három fémátvevő kerületre osztotta. Az egyik kerület központjává a miniszter Szegedet tette meg. Ehez a kerülethez a következő vármegyék, illetve városok tartoznak: Arad-, Békés-, Bihar-, Csanád-, Krassó-Szörény-, Temes- és Torontál-megyék s Arad, Hódmezővásárhely, Nagyvárad, Pancsova, Szeged, Temesvár és Versec szabad királyi városok. A fémátvevő bizottság elnöke Szegeden Bokor Pál h. polgármester és tagjai: Schulteisz Károly pénzügyi segédtitkár, dr. Szörenyi Arthur főhadnagy, mint a hadsereg képviselője, és Fagler Ede rézműves, valamint egy Budapestről kiküldendő megbízott. A bizottság a fémek átvételét 15-én kezdi meg és a fent felsorolt vármegyék és városok területén jegyzékbe veszi a található rezet, főként pedig pálinkafűző üstököt. Ezeket az ipari célokból allandóan üzembelevők kivételével rekvirálni fogja a bizottság.

— **A torontáli magyar asszony németül beszélő gyereke.** Ugy történt a dolog, hogy az egyik torontáli — kivételesen magyar — községbe német katonákat szállásoltak be. S